

POSTANOWIENIE

Dnia 28 października 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Dończyk

w sprawie z wniosku K.S.

przy uczestnictwie K.K., T.D., A.M., E.Z., M.P. - poprzednio M.K., E.Z., J.K., R.K., J.K., S.O., B.K., H.M., N.G. i M.K.

o stwierdzenie nabycia spadku po X. K.,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 28 października 2021 r.,

na skutek skargi kasacyjnej uczestniczki postępowania A.M.

od postanowienia Sądu Okręgowego w P.

z dnia 29 maja 2020 r., sygn. akt II Ca [...]

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Określone w art. 398⁴ § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. wymaganie uzasadnienia w skardze kasacyjnej wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania zostaje spełnione, jeśli skarżący wykaże, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które – zgodnie z art. 398⁹ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. - będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych

jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W skardze kasacyjnej wniesionej od postanowienia Sądu Okręgowego w P. z dnia 29 maja 2020 r. uczestniczka postępowania A.M. oparła wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłankach określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c.

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na potrzebę wykładni przepisów prawa wymaga od skarżącego określenia, które przepisy wymagają wykładni Sądu Najwyższego, ze wskazaniem, na czym polegają związane z tym poważne wątpliwości lub z przedstawieniem rozbieżności w orzecznictwie sądów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN, 2002, nr 7, s. 10). Ponadto konieczne jest opisanie tych wątpliwości lub rozbieżności, wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 3 listopada 2003 r., II UK 184/03, nie publ., z dnia 22 czerwca 2004 r., III UK 103/04, nie publ. oraz z dnia 17 grudnia 2007 r., I PK 233/07, niepubl.). Tych elementów nie wykazała skarżąca występując z wnioskiem o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w oparciu o art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Wskazać bowiem należy, że w swej istocie uzasadnienie stosownego wniosku w sposób ewidentny abstrahuje od przedstawionego powyżej rozumienia wyżej wymienionej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Z uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika bowiem, że występowanie przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. skarżąca *in meritum* sprowadza do błędnego (w jej ocenie) stanowiska Sądu drugiej instancji w przedmiocie zastosowania art. 1059 § 1 pkt 3 k.c. z brzmieniu obowiązującym w chwili otwarcia spadku. Nie formułuje ona bowiem – czyniąc tym samym zadość wymaganiom konstrukcyjnym z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. – żadnego zagadnienia problemowego w oparciu o wykładnię art. 1059 § 1 pkt 3 k.c. oraz nie przedstawia rozbieżnych stanowisk przyjmowanych przez judykaturę, a także nie feruje możliwych do zastosowania kierunków interpretacji przywołanego zagadnienia problemowego, a jedynie formułuje szereg kazuistycznych pytań, których sposób odpowiedzi budzą, w jej ocenie, poważne wątpliwości. Tymczasem nie może uwagi,

że art. 1059 k.c. w zakresie dotyczącym, jak należy rozumieć pojęcia gospodarstwa rolnego oraz prowadzenia gospodarstwa rolnego był przedmiotem wielu wypowiedzi Sądu Najwyższego, w których odniesiono się do wątpliwości formułowanych w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (por. np. uchwała z dnia 31 sierpnia 1965 r., III CO 37/65, OSNCP 1966, nr 5, poz. 70, postanowienia z dnia 12 lutego 1966 r., III CR 368/65, OSNCP 1966, nr 10, poz. 177, z dnia 7 maja 1997 r., II CKN 137/97, niepubl., z dnia 16 grudnia 1998 r., III CKN 86/98, niepubl., z dnia 12 stycznia 1999 r., I CKN 963/97, nie publ., z dnia 8 grudnia 2000 r., I CKN 1036/99, nie publ. oraz z dnia 22 czerwca 2005 r., III CK 597/04, niepubl.). W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie wskazano, w jakim zakresie i z jakich przyczyn dotychczasowe orzecznictwo Sądu Najwyższego nie jest wystarczające do wykładni wskazanych pojęć występujących w art. 1059 § 1 pkt 3 k.c. Nie wskazano także innych argumentów zaczerpniętych z nauki prawa potwierdzających występowanie wątpliwości interpretacyjnych na gruncie tego przepisu.

Odwołując się do treści wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stwierdzić także należy, że nie zostały przez skarżącą przedstawione wystarczające motywy pozwalające na uznanie, iż skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Wyróżniona w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania zachodzi wtedy, gdy zasadność zarzutów podniesionych w skardze kasacyjnej wynika *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji w skardze kasacyjnej, o charakterze elementarnym polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym. Tym wymagań nie spełniła skarżąca powołując się na naruszenie przez Sąd Okręgowy art. 299 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 oraz art. 235² § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. na skutek nieprzeprowadzenia dowodu z zeznań uczestniczki postępowania – A.M. przez Sąd pierwszej instancji i

na skutek braku oddalenia tego wniosku, nadto z powodu nieprzeprowadzenia tego przesłuchania przez Sąd drugiej instancji. W pierwszej kolejności należy wskazać na wadliwość konstrukcyjną tak postawionego zarzutu w skardze kasacyjnej. Postępowanie kasacyjne nie dotyczy bowiem kontroli prawidłowości postępowania przed sądem pierwszej instancji, lecz badanie ewentualnych uchybień w zakresie zastosowania prawa materialnego i procesowego, których dopuścił się sąd drugiej instancji (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 października 2014 r., II PK 232/14, nie publ. oraz z dnia 18 kwietnia 2012 r., II PK 197/11, nie publ.). Z tej przyczyny, że wskazane w skardze kasacyjnej przepisy postępowania adresowane są do sądu pierwszej instancji zarzut ich naruszenia, wypełniający podstawę kasacyjną z art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c., skierowany do sądu drugiej instancji, musi być powiązany z odpowiednimi przepisami dotyczącymi postępowania przed sądem drugiej instancji (art. 391 § 1 k.p.c. lub art. 378 § 1 k.p.c.). Już z tej przyczyny skargi nie można uznać za oczywiście uzasadnionej z przyczyny wskazanej w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Nadmienić także należy, iż obowiązek przesłuchania stron nie ma charakteru bezwzględnego i aktualizuje się wówczas gdy sąd uzna, że dotychczasowe wyniki postępowania dowodowego nie świadczą o wyjaśnieniu faktów istotnych dla rozstrzygnięcia. Zaniechanie przez sąd przeprowadzenia dowodu z przesłuchania stron nie stanowi naruszenia tego przepisu, jeżeli w ocenie tego sądu fakty istotne zostały już wyjaśnione (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 października 2016 r., V CSK 52/16, nie publ., postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2020 r., II UK 267/19, nie publ. oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2000 r., V CKN 49/00, nie publ.). Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania abstrahuje też od zagadnienia, czy wytykane w skardze kasacyjnej zarzuty naruszenia prawa procesowego sądowi pierwszej instancji w ogóle były przedmiotem zarzutów naruszenia prawa procesowego podniesionych w apelacji, co aktualizowałony w świetle art. 378 § 1 k.p.c. obowiązek rozpoznania tych zarzutów przez Sąd drugiej instancji.

Wskazać należy, że nie zachodzi również nieważność postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę – w granicach zaskarżenia - z urzędu (art. 398¹³ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.).

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.).

ke